

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

Átiktatva: J/90.

J/16859. számú

BESZÁMOLÓ

**a „Parlagfümentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság 2004. évi
tevékenységéről, valamint a 2005. évi felkészülésről**

Előadó:

**Gráf József
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter**

Budapest, 2005. június

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

J/16859. számú

BESZÁMOLÓ

**a „Parlagfűmentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság 2004. évi
tevékenységéről, valamint a 2005. évi felkészülésről**

Előadó:

**Gráf József
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter**

Budapest, 2005. június

„Beszámoló a „Parlagfűmentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság 2004. évi tevékenységéről, valamint a 2005. évi felkészülésről

A)

A Tárcaközi Bizottság 2004. évi tevékenysége

I. A fontosabb eredmények ismertetése

- A levegő parlagfű pollenkoncentrációjának országos átlaga csökkent az elmúlt években mért adatokhoz képest.
- A lakosság figyelve erőteljesen ráirányult a parlagfű kérdésre, a növény ismertsége jelentősen nőtt mind a felnőttek, mind a gyerekek körében.
- A hatósági munka nagy figyelmet kapott, melynek hatására a számszerű adatokban is jelentős volt a növekedés.
- A földhasználók, illetve tulajdonosok többsége felszólításra elvégezte a gyommentesítést.
- Rendkívül eredményesek voltak a kistérségekben megszervezett közmunka programok.
- Az aerobiológiai hálózat felújítása és bővítése, a pollen-előrejelzés kidolgozása hasznos intézkedés az allergiások számára, továbbá a védekezés eredményességének mérése szempontjából.
- Megkezdődött a közérdekű védekezési program végrehajtása.
- A növényvédelmi közérdekű védekezés szabályairól szóló 199/2004. (VI. 23.) Korm. rendelet megalkotásra került, mely segíti az érintett hatóságok tevékenységét.

II. Bevezetés

Hazánkban közel 2,5 millió ember szenved allergiás megbetegedésben, arra vonatkozó adattal nem rendelkezünk, hogy ebből mennyi a parlagfűre érzékenyek száma. A széna nátha egyik kiváltó oka a parlagfű pollenje. A legtöbb tünetet kiváltó hazai allergének közül az első helyen a parlagfű áll, ezt a poratka, a pázsitfűfélék és a feketeüröm követi. A betegek alig 20 %-ánál lehet egyetlen túlérzékenységet kimutatni, tehát a probléma komplex kezelést igényel.

A parlagfű Magyarországon a fertőzött területet tekintve a gyomnövények között az első helyen áll, mintegy 5 millió hektár területen fordul elő, és 700 ezer hektáron okoz erős fertőzést. A parlagfű leggyakoribb elszaporodási helye a megbolygatott talajú elhanyagolt parlagterületek, mint például a nagyberuházások, ipartelepek, utak, lakótelepek, kertek stb. területei. A szántóföldi növények közül elsősorban a kapás kultúrák, a napraforgó, kukoricatáblák, nyár végén pedig a kalászos gabonák tarlói a leginkább veszélyeztetettek.

III. A Program megvalósítása

A „Parlagfümentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság 2004. februárjában alakult meg a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési-, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi-, az Oktatási-, az Egészségügyi-, a Környezetvédelmi és Vízügyi-, a Gazdasági és Közlekedési-, valamint a Belügy- és a Pénzügyminisztérium részvételével. A Tárcaközi Bizottság a 2004. évi feladatok meghatározására intézkedési tervet készített (*1. számú táblázat*).

A 2004. évi parlagfümentesítési előirányzat felhasználásának áttekintését a *2. számú táblázat* tartalmazza.

A 2004. év végén lényeges személyi és szervezeti változások következtek be, a népegészségüggyel összefüggő tárcaközi feladatok koordinálását, így a „Parlagfümentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság vezetését is kormány megbízott látja el. Kinevezése azt a szándékot fejezi ki, hogy egyértelműen érvényre juthasson annak igénye, hogy a parlagfümentesítés kérdése nem csupán mezőgazdasági, hanem környezet- és humán-egészségügyi kérdés is, az egészség szempontjainak érvényesítése túllépi az ágazati szaktárca kereteit, ez kormányzati ügy.

IV. A 2004. évi tevékenység részletezése az intézkedési terv struktúrája szerint

1. Növényvédelmi közérdekű védekezések

A parlagfű elleni védekezési kötelezettséget elmulasztó földhasználókkal szemben külterületen a növény- és talajvédelmi hatóság, belterületen a települési önkormányzat jegyzője közérdekű védekezést rendel el.

A növényvédelmi közérdekű védekezés szabályairól szóló 199/2004. (VI. 23.) Korm. rendelet alapján a közérdekű védekezés végrehajtásának fedezetét az FVM költségvetési fejezetében meghatározott előirányzatból kell biztosítani. A pénzügyi műveletek lebonyolítását a Földművelésügyi Költségvetési Iroda a Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálattal, valamint a Belügyminisztériummal együttműködve végezte, melynek során kidolgozta a pénzügyi lebonyolítás szabályait. A hatóságok a közérdekű védekezésre szolgáló pénzügyi igényeiket 2004. július 26-a után érvényesíthették.

Az összesített adatokból kiemelhető, hogy az önkormányzatok jellemzően – első intézkedésként – felszólítást küldenek a földhasználóknak, erre az intézkedésre 76.950 esetben került sor. A hatósági figyelmeztetés után a tulajdonosok többsége elvégezte a mentesítést, csupán 24.605 esetben kellett eljárást indítani, de 15.431 esetben a hatósági eljárás megkezdése elégségesnek bizonyult és a tulajdonos maga végezte el a gyommentesítést. A védekezésre kötelező 6.694 határozat kiküldése eredményesnek tekinthető, mivel az érintettek 94 %-a elvégezte a gyommentesítést és

csak 473 esetben (az összes határozatnak csak 6%-ában) kellett közérdekű védekezést végrehajtani (3. számú táblázat).

Összességében megállapítható, hogy a parlagfű pollenjével erősen szennyezett Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Tolna megye, ezért ezekben a megyékben fokozottan kell védekezni.

A parlagfű pollenjével a kevésbé szennyezett megyék közé tartoznak Nógrád, Győr-Moson-Sopron megye és jelentős javulás mutatkozik Budapesten és térségében.

Az önkormányzatok döntő többsége tudott a közérdekű védekezésre szánt előirányzatról, azonban arról későn értesült, és nem vette igénybe. Ezt azzal indokolták, hogy a bejelentéseket, helyszíni szemléket követően kiküldött felszólítások és egyéb intézkedések általában eredményre vezettek, ahol mégis közérdekű védekezésre került sor, ott az önkormányzat (a korábban betervezett) saját forrásból finanszírozta azt.

A hatósági intézkedések kapcsán problémát jelent az ingatlantulajdonosok elérése is. A fertőzött belterületi ingatlanok jellemzően olyan személyek tulajdonában vannak, akik az adott településen nem rendelkeznek lakóhellyel (például nyaralók, üdülők esetében, különösen vonatkozik ez a külföldi ingatlantulajdonosokra), továbbá problémát jelent a közös tulajdon esetén a tulajdonostársak megkeresése is.

Az önkormányzatoknak gondot jelent a magánterületre történő bejutás, mind az ingatlan fertőzöttségének helyszíni felderítésére, beazonosítására, mind pedig a kényszerintézkedés megtételére, a jogszabályi változások azonban megkönnyítik a hatóságok e munkáját.

Összességében megállapítható, hogy a jegyzők – bejelentésre, illetve hivatalból – megkezdik a növényvédelmi hatósági eljárásokat. A jegyzők munkájához segítséget nyújt az eljárásrendet tartalmazó készülő kiadvány.

A külterületeken a megyei növény- és talajvédelmi szolgálatok a parlagfű virágzási periódusában megfeszített munkát végeztek. A hatósági intézkedések száma szorosan függ a rendelkezésre álló köztisztviselői létszámtól is.

Az elmúlt év tapasztalatai itt is azt mutatják, hogy a tulajdonosok, illetve a földhasználók a hatóságok felszólítása után nagy többségében elvégzik a mentesítést. 14.906 esetben a hatósági felszólításra elvégezték a gyomirtást, csak 243 esetben került sor a közérdekű védekezés végrehajtására (4. számú táblázat).

Az elmúlt évekhez képest emelkedő számban történt az állami kezelésű földterületeken is parlagfű elleni intézkedés (5. számú táblázat).

2. A műveletlen mezőgazdasági területek parlagfű fertőzöttségének felszámolása

A földhivatalok számára körlevél szabályozta a határszemplék végrehajtását, melynek kiemelt szempontja volt a parlagfűvel fertőzött, gyomos területek felkutatása. A földhivatalok határszempléjének időpontja a növénytermesztési ciklushoz igazodik, amikor az őszi vetésű növények mellett, már a tavaszi kultúrák is olyan fejlettségben vannak, hogy a termőföld törvény által előírt, művelési ág szerinti művelési kötelezettség megléte érdemben elbírállható. A földhivatalok a határszemplék helyszíni munkáit jellemzően május-június hónapban végezték el.

Az ország termőterülete 6.073.450 hektár (az erdő kivételével). A határszempléket évente a földhivatalok mintegy 1.500.000 hektár nagyságú területen, a mezőgazdasági terület 25 %-án hajtják végre. A 2004. évben a határszemplén a földhivatalok 20.433 hektár területet találtak hasznosítatlanul, amelyből 15.475 hektár szántó művelési ágú föld volt. Megállapítható, hogy ez az előző évi adatokhoz képest 26 %-os csökkenést mutat. Országosan kb. 82.300 hektárra becsülhető a határszemplék időpontjában hasznosítatlan földek mértéke.

Általános tapasztalat, hogy a területalapú agrártámogatás bevezetése nagyobb mértékben csökkentette a műveletlen területek mértékét, mint a földvédelmi bírság kilátásba helyezése. A művelési fegyelem megyénként és a megyén belüli kistérségekben is igen eltérő képet mutat. A művelés elmaradása leginkább a kedvezőtlen adottságú, a belterülettől nagyobb távolságban elhelyezkedő, rosszabb minőségű, nagyszámú osztatlan tulajdonközösségben lévő föld esetében tapasztalható. A művelés elmaradása különösen problémát okoz a volt zártkerti ingatlanokra, az elöregedett ültetvények, valamint a felszámolásra került mezőgazdasági nagyüzemek földrészeire.

A határszemplék során az a gyakorlat vált eredményessé, amelynek keretében a földhivatalok felhívást adnak ki a földhasználó felé a művelés elvégzésére, határnap megjelölésével. A hasznosítás elvégzésére biztosított határidő lejártáig az érintettek igen nagy százaléka tesz eleget művelési kötelezettségének. A bírságot kilátásba helyező, személyre szóló felszólítás után tovább csökken azon földrészek száma, ahol az állampolgárok beidézését igénylő „felróhatósági vizsgálatot” le kell folytatni. A bírság kiszabása csak az utóhatárszemplén is műveletlenül talált földek esetében szükséges. Az utóhatárszempléket a földhivatalok folyamatosan végzik.

A határszemle tapasztalatai alapján megállapítható, hogy országosan csökkent a műveletlen területek aránya és ezzel a parlagfű területe is. Azonban a gyomos, műveletlen terület csökkenése nem eredményez még egészségügyileg érezhető változást, a parlagfű nagymértékű pollentermelése miatt. A csapadékos tavasz és nyárelő hatására az őszi és tavaszi növények gyomosodása is erőteljes volt. A napraforgó esetében, még gyomirtás mellett is sok esetben tapasztaltak a mezőgazdászok jelentős parlagfű fertőzést.

A mezőgazdasági területeken probléma az osztatlan közös tulajdonú területek, a külföldön élő tulajdonosok és az idős emberek (volt zártkerti) ingatlanjainak

gyommentesen tartása. Az évenként egyszeri, növénytermesztési cél nélkül történt talajmunka – például a tárcsázás – a természetes gypesedést megszüntetve, kedvező feltételeket teremt a parlagfű csírázásának, és a növénytársulásban egyeduralkodóvá válásában.

3. A vonalas infrastrukturális létesítmények parlagfűmentesítése

A vonalas infrastrukturális létesítmények fenntartásával összefüggő növényzetkezelési feladatok kapcsán a parlagfű és más allergén gyomnövények irtása folyamatos feladat. Ugyanakkor a növényzet kezelése, a gyomok irtása az útpadkák és töltések mentén elsődlegesen a közlekedés biztonságát szolgálja. A rézsúk és árkok karbantartását elsősorban vízelvezetés és az esztétikai szempontok miatt végzik, és csak másodlagos cél az allergén gyomok visszaszorítása.

Az országos közúthálózatot kezelő megyei közútkezelő társaságok növényzetgondozási feladataikat az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet melléklete, az Országos Közutak Kezelési Szabályzatának (OKKSZ) megfelelően végzik, és az Útfenntartási és -fejlesztési célelőirányzat által biztosított közhasznú megrendelésből finanszírozzák. A közútkezelők évente egy-négy alkalommal kaszálják az út menti területeket. A megyei közútkezelő társaságok növényzetgondozási tevékenységében túlnyomórészt a koronaélen belül és kívül végzett kaszálás jelenti az allergén növények elleni védekezés fő formáját. A kaszálások során kerül sor a különböző allergén növények, elsősorban a parlagfű, valamint a libatopfélék, a csalán stb. irtására is. A szűkös költségvetési források alapján adott állami megrendelés jelenleg az OKKSZ-ben szereplő legalacsonyabb („C”) szintű szolgáltatási kategória szerinti munkavégzést tesz lehetővé.

A megyei közútkezelő társaságok a 2004. évben mintegy 3.950 millió Ft-ot fordítottak a közutak melletti területen lévő növényzet gondozására (forgalombiztonságot zavaró, útesztétikát rontó növényzet eltávolítása, kaszálás koronaélen belül és kívül, közúti növényzet gondozása, felújítása, telepítése, vegyszeres gyomirtás és védekezés kártevők, fertőzés ellen), ebből mintegy 2.460 millió Ft-ot fordítottak közel 30.000 ha terület kaszálására. A közútkezelő társaságok adatszolgáltatása szerint allergén gyomnövények irtásával összefüggő tevékenységre az elmúlt évben kb. 10.000 ha területen mintegy 630 millió Ft-ot fordítottak a növényzetgondozási tevékenységükön belül.

A közútkezelő társaságok rendszeresen kapnak hatósági felszólításokat a polgármesteri hivataloktól, a megyei növény- és talajvédelmi szolgálatoktól, a földhivataloktól. A felszólításokban szereplő tevékenységet a közútkezelő társaságok elvégezték, bírság kiszabására nem került sor.

Az Állami Autópálya Kezelő Rt. évről évre törekszik az egészségügyileg károsnak ítélt és esztétikailag sem elfogadható gyomok eltávolítására. Ennek a

munkának elsősorban a gyomok virágzásának, és így az allergiát okozó pollenek képződésének a megelőzését kell szolgálnia.

Totális vegyszeres gyomirtást az autópályák mentén található burkolt felületeken – mint surrantók, burkolt árkok, zajvédő falak alapjai, folyókák, burkolt elválasztó sáv, hídlépcsők, hidak pilléreinek környéke, pihenőhelyek burkolata – végeznek évente két alkalommal. Az első ütemére áprilisban és májusban, második ütemére szeptember elején került sor. A kezelésükben levő autópálya és autóút esetén a munkákra 9,36 MFt-ot fordítottak, ennek eredményeképpen mintegy 124 ha burkolt felület vegyszerezése történt meg. A gyomirtási munka zömét továbbra is kaszálással végzik, illetve végeztetik. Az ÁAK Rt. kezelésében levő autópályák (M1, M3, M7, M30) és autóutak (M0, M15, M9) mentén – a kisajátítási határokig – évente kétszer 2.820 ha zöldterületen végeznek kaszálást, melynek költsége 201,2 MFt volt.

A MÁV Rt. a korlátozott pénzügyi lehetőségei figyelembevételével elsődlegesen az üzemi területek gyommentesítését végzi el. 2004. évben két alkalommal végzett vegyszeres gyomirtást 7.913 vkm nyíltvonalon, 3.364 vkm állomási vágányon és 110 ha állomási területen. A parlagfű és egyéb allergén gyomnövényvel fertőzött területeken rendszeres gépi, kézi kaszálást és motoros permetezőgépes gyomirtást is folytatott 1.543 ha területen. A mechanikus gyomirtás 25-30 %-át az allergén gyommentesítés teszi ki, amelynek költsége minden évben növekszik, tavalyelőtt 666,7 MFt-ot, 2004-ben 905,037 MFt-ot fordított a MÁV gyommentesítésre.

A Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút (GYSEV) Rt. 2004. évben a 168 km-es magyarországi vonalhálózatának teljes hosszában a vasúti pálya vágányközéptől mért 6-6 m-es környezetének gyommentesítését végeztette 15.55 MFt értékben, 164,5 ha területen. Ezen kívül a frekventált vasúti területeken 66,5 hektáron június és szeptember hónapokban kézi kaszálást végeztettek el.

A légi közlekedésben a parlagfű irtással kapcsolatos teendők a repülőterek és a földön telepített rádió irányítástechnikai berendezések területére korlátozódnak. A nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény függelékének kihirdetéséről szóló 20/1997. (X. 21.) KHVM rendelet 1. § (1) bekezdése által meghatározottak szerint (1-18. függelék) a repülőtereken és a földön telepített irányítástechnikai berendezések környezetében szabályozzák a növényzet megengedhető magasságát. A szilárd burkolatú futópályák mellett lévő füves területre legfeljebb 10, a guruló utak mentén pedig legfeljebb 25 cm magasságot elérő növényzet engedélyezett. A füves futópályával és guruló utakkal rendelkező repülőtereknél a forgalmi területen 10 cm fű magasság javasolt.

A Budapest-Airport területén a fű karbantartásán kívül szelektív gyomirtást végeznek, ami a pázsitfű félek megkímélését és a parlagfű, valamint egyéb allergén gyomnövények nagyobb hatékonyságú irtását teszi lehetővé. A repülőterek forgalmi területein kívül eső, de a repülőtér belterületére eső részeket évente legkevesebb három alkalommal kaszálják, és szelektív gyomirtással kezelik. A repülőterek igazi

problémáit a szomszédos külterületek okozzák, ahol jóval ritkább a karbantartás és a kívülről érkező örökítő anyagok felülfertőzhetik a már megtisztított területet. A repülőtereken tehát a növényzet folyamatos karbantartást (kaszálást) igényel, melynek költségét a repülőtér mindenkori üzemeltetője fedezi. Kisebb forgalmú, illetve füves sportrepülőtereken a növényzet karbantartását esetenként legeltetéssel oldják meg. A légi-közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény a légiközlekedési hatóság feladatai közé sorolja a repülőterek állapotának és üzemben tartásának vizsgálatát, illetőleg ellenőrzését. A kapott felhatalmazás alapján a Polgári Légiközlekedési Hatóság egész évben folyamatos ellenőrzésekkel látja el feladatát.

4. Gyomirtási technológiák felülvizsgálata

A gyomnövények elleni védekezéseknél mindig figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a mezőgazdasági területek, szántóterületek, ültetvények gyommentesítése speciális feladat, a természetbe való erőszakos beavatkozás, amely a legjobb szakmai felkészültség és a szükséges költségráfordítások ellenére is sok esetben csak fél sikerrel jár, és számos kultúra esetében ugyanabban a gazdasági évben az időbeli korlátozottság miatt nem korrigálható. A vegyszeres gyomirtás egy összetett művelet, a befolyásolhatatlan meteorológiai tényezők mind negatív, mind pozitív irányban erős ráhatással vannak a gyomirtás sikerére vagy esetleges kudarcára. Mindezekon túlmenően a hatékony gyomirtás szorosan összefügg az agrotechnikával, és sajnálatos módon a termesztéstechnológia ezen eleme volt az első, amely „áldozatul esett” a mezőgazdaság jövedelmezőségi viszonyaiban bekövetkezett kedvezőtlen változásoknak. Technológiai szinten a vegyszeres gyomirtás minden célterületen megoldott. Minden kultúra tekintetében vannak a parlagfű elleni védekezésre hatékony készítmények.

Az engedélyezett herbicidek száma évről évre nő, újabb és újabb készítmények kerülnek engedélyeztetésre, technológiába illesztésre, amelyek egyben újabb lehetőségek is az egyes veszélyes gyomfajok ellen. A herbicideket előállító cégek, valamint a növényvédelmi hálózat herbológus szakemberei folyamatosan dolgoznak az újabb és hatékonyabb gyomirtási technológiák kidolgozásán.

5. Közmunkák szervezése

A tárcaközi bizottság javaslata alapján 345,5 millió Ft állt rendelkezésre közmunkaprogram szervezésére. A parlagfű elleni védekezést szolgáló program célja a levegőben nagy tömegben előforduló és a gondozatlan környezetből származó aeroallergének csökkentése a hátrányos helyzetű, tartós munkanélküliek és aktív korú, rendszeres szociális segélyezették foglalkoztatását megvalósító közmunkaprogram segítségével.

A program lehetővé tette többek között szervezett, lehetőleg nagy közterületre kiterjedő környezetbarát (vegyszermentes) gyommentesítés lebonyolítását (a szennyezett területek felmérésével, mentesítésével, ellenőrzésével). A pályázók bizonyíthatóan (dokumentáció, nyilvántartás, szakértők bevonása) vállalták az

allergiás megbetegedéseket okozó gyomnövények pályázatban szereplő megadott mennyiségének (mértékének) irtását. Fontos szempont volt, hogy a pályázók a civil szervezetekkel együttműködve valósítsák meg a programot, és helyi rendezvényekkel, akciónappal kapcsolódjanak a közmunkások tevékenységéhez.

A 44 pályázó közül 27 pályázó részesült támogatásban és kezdhette el július elsején, még a parlagfű virágzása előtt a munkát. A programvezetők szakmai felkészítéssel vettek részt, sikerült megteremteni a Program hatásosságának ellenőrzését is.

6. Közhasznú munkavégzés

Az adatok szerint 2004. évben a megyei döntési hatáskörben lévő, decentralizált keretből a megyék a közhasznú munkavégzés támogatására 10,2 milliárd Ft-ot különítettek el. A közhasznú munka keretében foglalkoztatottak létszáma ugyanezen időszakban 49.729 fő volt. 2004-re is jellemző, hogy kizárólag csak a parlagfű irtására vonatkozó program – néhány megyei kezdeményezés kivételével – nem valósult meg.

Szinte valamennyi megyéből jelezték ugyanakkor, hogy a kommunális feladatok keretében az önkormányzatoknál foglalkoztatott közhasznú munkások végeztek parlagfű irtást is. Ennek összesítése alapján 2004. novemberéig a parlagfű irtásra 975 millió Ft-ot használtak fel, ami az első tíz havi közhasznú munkavégzési célú pénzeszköz felhasználás 9,6 %-át teszi ki. A parlagfű irtással összefüggő munkavégzésben résztvevők száma ugyanezen időszakban 6.645 fő volt, ami a közhasznú munkában érintett összlétszám 13,4 %-a volt. A kommunális feladatok ellátása során a parkok, közterületek, árkok, belterületi utak, temetők stb. tisztítása, tisztántartása és rendezése történik.

A régiókénti összefoglaló táblázatból megállapítható, hogy a parlagfű irtással összefüggő felhasználás tekintetében kimagasló a Dél-Dunántúli és a Dél-Alföldi régió felhasználása (6. számú táblázat). Ez az adatsor teljes mértékben összefügg a parlagfű, mint növény elterjedésével, illetve éghajlati igényével. A parlagfű irtással érintett létszám tekintetében az Észak-Alföldi és az Észak-Magyarországi régió vezet azért, mert a hagyományos közhasznú foglalkoztatás mellett pályázati úton is nyertek a parlagfű irtáshoz finanszírozásokat.

A megyei önkormányzatoktól beérkezett információk alapján megállapítható, hogy a parlagfűmentesítésre kidolgozott intézkedési terv 6. pontjában foglalt elvárásokat minden megye teljesítette, a pénzügyi lehetőségeinek megfelelően. A parlagfű irtásával összefüggő pénzügyi felhasználások megyei adatsorát vizsgálva megállapítható, hogy a megyék a feladatra az éves közhasznú keret 10-25%-át használták fel. A megyék közül Somogy, Nógrád, Baranya és Szabolcs megye finanszírozása volt a legmagasabb. (116, 114, 112, 109 MFt.) Vas, Tolna és Heves megye felhasználása volt a legkevesebb, mindegyik tízmillió Ft alatt költött erre a feladatra (4-5 MFt). A program létszám adatsorainak összehasonlítása során megállapítható, hogy a gyomnövény irtásában Szabolcs (1.122 fő), Nógrád (935 fő),

Pest (843 fő) és Békés megye (512 fő) foglalkoztatta a legnagyobb létszámot. Vas és Tolna megye a pénzügyi keretéhez mérten foglalkoztatott létszámot (19-20 főt). A közhasznú munka pénzügyi kereteinek alacsonyabb felhasználási szintje azoknál a megyéknél jelentkezik, ahol a hagyományos közhasznú foglalkoztatás pénzügyi keretein felül pályázati rendszerben támogatott munkaerőpiaci rétegprogramok is rendelkezésre álltak. A megyék a nagyobb létszámú foglalkoztatást a fertőzöttség mértékével indokolták.

A munkaügyi központok jelezték, hogy az önkormányzatok a közhasznú munkavégzés mellett egyre gyakrabban közcélú munkavégzés keretében oldják meg a parlagfűmentesítéssel összefüggő feladataikat. Ennek finansziális előnye az, hogy a foglalkoztatáshoz kapcsolódó közvetlen költségek 10-30%-ával az önkormányzatoknak nem kell rendelkezniük.

Néhány megyében a Munkaerőpiaci Alap 2004. évi foglalkoztatási alaprészének decentralizált keretéből elkülönített, pályázati rendszerben támogatott, munkaerőpiaci rétegprogramok keretében oldották meg a parlagfű irtással összefüggő közhasznú feladatokat.

7. Az önkormányzatok parlagfűmentesítési tevékenysége

Az önkormányzatok parlagfűmentesítéssel összefüggő tevékenysége a kistérségi közmunka programok keretében valósult meg. A hatósági ügyintézésekről a növényvédelmi közérdekű védekezésekről szóló fejezet ad részletes tájékoztatást.

8. Az oktatási intézmények parlagfűmentesítési tevékenységének támogatása

A környezeti nevelés tulajdonképpeni célja felkészíteni az embereket arra, hogy megértsék a természet komplexitását, és hogy az egyes országok ennek megfelelően alakítsák tevékenységüket és fejlesztési elképzeléseiket annak érdekében, hogy azok összhangban legyenek a környezeti körülményekkel. A környezeti nevelés feladata annak a tudatosságnak a hangsúlyozása, hogy a modern világban a gazdasági, politikai és ökológiai tényezők összefüggenek egymással, és így minden ember fokozott felelősséggel tartozik a másik iránt.

A fenti elvek és érvek miatt a „Parlagfűmentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság intézkedési tervében 20 millió Ft került elkülönítésre közoktatási intézmények számára parlagfűmentesítési tevékenységek támogatására.

A legszínvonalasabb pályázatokban a fő hangsúly a szemléletformáló oktatásra helyeződött, remek tematikák, komplex képzési programok, oktatócsomagok születnek, melyek az országban bárhol jól hasznosíthatók, a már meglévő képzési programba beilleszthetők, adaptálhatók.

A pályázatok megvalósításán kívül komplex oktató CD is készült, melyet minden közoktatási intézményhez eljuttatott a Tárcaközi Bizottság.

9. Aerobiológiai Hálózat karbantartása, fejlesztése

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózata 1992. óta folyamatosan monitorozza az ország nagy részén a levegőminták aeroallergén pollen és gombaspóra koncentrációját. A keletkezett adatbázis retrospektív idősor analízise felhasználható, a napi meteorológiai adatokkal együtt előrejelzések készíthetők az allergén növényfajok virágzására vonatkozóan.

Az aerobiológiai hálózat felújítása és fejlesztése a Tárcaközi Bizottság 2004. évi támogatásával megtörtént. Négy új mérőállomás működik 2005. évtől Egerben, Tatabányán, Szegeden és Szombathelyen, továbbá mobil mintavételi eszköz is beszerzésre került, ami lehetővé teszi, hogy a rögzített állomásokon kívül is történjenek mérések. Felújításra kerültek a korábban kihelyezett pollencsapdák is, így mára 19 rögzített és egy mobil pollencsapda segítségével lehet nyomon követni a fertőzöttséget.

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának elemzése alapján megállapítottuk, hogy a parlagfű virágzásának kezdete 1992-2001. között egy hónapos ingadozást mutatott.

Az ÁNTSZ és az Országos Meteorológiai Szolgálat, valamint a Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálat együttműködésének köszönhetően pollen előrejelző rendszer készült, ennek segítségével nem csak utólagosan lehet tájékoztatni az allergiában szenvedőket, hanem területenként viszonylag nagy pontossággal előre is meg lehet mondani, hogy fog alakulni a pollenkoncentráció. Ennek jelentős szerepe az allergiás megbetegedésben szenvedők megelőző orvosi kezelésében van.

A pollenszezon a 2003. év tavaszához hasonlóan a megszokottnál később indult és fokozatosan jelentek meg a levegőben a jellemző allergének.

A parlagfű pollen-terhelés országszerte kevesebb volt, mint az elmúlt évben, az igen magas koncentrációjú napok száma is csökkent, eltekintve néhány várostól, ahol kismértékű emelkedés volt megfigyelhető: Győr, Miskolc, Kecskemét, Nyíregyháza területén. A legalacsonyabb értéket a salgótarjáni mintavevő készülékben regisztrálták. Az évi összes pollenszám Kecskeméten volt a legtöbb (11.930 szem), és a legkevesebb Salgótarjánban (502 szem). A pollenszám éves összege néhány állomáson nőtt, a legnagyobb növekedést Győrben mérték (85 %), ezt Kecskemét (52 %) és Budapest Svábhegy (52 %) követte, majd Szolnok (45 %) és Pécs (18 %) következett. A többi állomáson ezzel szemben csökkent a parlagfű pollenkoncentráció átlagosan 30 %-kal (Debrecen, Békéscsaba, Salgótarján, Veszprém területén). Ennél kisebb mértékben, 16 %-kal csökkent Zalaegerszegen, 11 %-kal Nyíregyházán és 3 %-kal Szekszárdon. A virágzási szezon országszerte nem volt túl hosszú, mert később kezdődött, és már a szeptember hónapban észlelt jelentősebb lehülés miatt viszonylag korán alábbhagyott.

A 7. számú táblázat bemutatja az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának 2004. évi méréseit a hazánkban mért parlagfű pollenszennyezettségről.

Még ez a „viszonylag alacsonyabb” terhelés is olyan szintet jelent, ami a számos beteg esetében a tünetek folyamatos kiváltására alkalmas.

Az országgyűlési határozattal összhangban a parlagfűmentesítés megyei koordinációs feladatait az ÁNTSZ megyei, illetve városi intézetein keresztül megyei parlagfű koordinátorok kijelölésével látta el.

10. Parlagfűmentesítő hét

A „Parlagfűmentesítő” hét meghirdetése hagyományosan június utolsó hetében (június 21-27. között) történt meg, mely az egyik utolsó időpont a még nem virágzó parlagfű elleni védekezésre. Ekkor a leginkább érintett tárcák – KvVM, EüM, FVM, BM, GKM – közös közleményben fordultak a lakossághoz, környezetük gyommentesítését kérve.

A megyei parlagfű koordinátorok minden megyében felvették a kapcsolatot a polgármesteri hivatalok környezet-egészségügyért felelős munkatársaival, több helyen az önkormányzatok környezetvédelmi bizottságaival is, valamint a helyi civil szervezetekkel. Ezen felül számos iskolai, illetve nyári tábori program keretében bővítették a fiatalok ismereteit a környezettudatos viselkedéssel kapcsolatosan. Az ő feladatuk volt a megyei akciók szervezése és lebonyolítása is, melynek hatására országszerte parlagfűmentesítési programok zajlottak. Minden megyében jelentősen több akciót szerveztek, mint az várható volt, az akciók elősegítették azt, hogy minél többen felismerjék a növényt és csökkenjen a parlagfű száma ezeken a területen. A rendezvények a helyi lakosokat igen nagy számban mozgatták meg, különösen azok az ismeretterjesztő programok, melyek azon helyszínen valósultak meg, ahol egyébként is nagy számban fordulnak meg az emberek (bevásárlóközpontokban, strandokon, művelődési házakban stb.).

A gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása is nagyon fontos, ezért a Tárcaközi Bizottság erre is figyelmet fordított. A nyári időszakban lehetőség van a táborozó gyerekek ismeretei bővítésére, ennek előnyét majdnem minden megyében kihasználták.

A jutalmazást adó rendezvények is jelentős mértékben mozgósították a lakosságot. Különösen népszerűnek bizonyult az a rendezvény, ahol a jutalom aránya összhangban volt a kihúzott parlagfű tövek mennyiségével.

11. Kommunikáció

A Tárcaközi Bizottság a kommunikációs feladatok megvalósításával az Országos Tisztifőorvosi Hivatalt bízta meg. Ezen a téren a kommunikációs kampány elérte legfőbb célját, mert a többség eleget tett a védekezésnek. A kommunikáció célja

az volt, hogy a parlagfű növényt minél többen felismerjék. A kampány során tudatosítani kellett, hogy a parlagfű elleni védekezés a tulajdonos feladata és a rendelkezésre álló eszközökkel ismertetésre kerültek a lehetséges védekezési módok is.

A kampány során a rádió és TV reklámok mellett, óriásplakátok is felhívták a figyelmet a parlagfűmentesítés szükségességére. Számos kiadvány is készült, orvosoknak, mezőgazdasággal foglalkozóknak, jegyzőknek és a lakosság számára.

12. Tárcaközi Bizottság

A Parlagfűmentesítési Tárcaközi Bizottság működési feladatainak ellátására az Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium „parlagfű titkárság”-ot hozott létre. A titkárság 2004. június 15-e óta folyamatosan működik.

13. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által közzé tett pályázatok

Az FVM a közérdekű védekezésekre elkülönített összeg maradványából 2004. decemberében két pályázatot tett közzé: „a parlagfűvel fertőzött területek fizikai mentesítésére alkalmas motoros fűkaszák beszerzésére”, valamint „a parlagfűvel fertőzött területek fizikai mentesítéséhez szükséges helymeghatározást segítő GPS (helymeghatározó) eszközök beszerzésére”. A motoros fűkaszák beszerzésére kiírt pályázatra 2.637 pályázat érkezett, ebből 341 pályázó nyert támogatást, a GPS eszközök beszerzésére kiírt pályázatra 480 pályázat érkezett, és 101 pályázó nyert támogatást. A pályázatok rendkívül nagy érdeklődésre tartottak számot, a támogatásból beszerzett eszközök a 2005. évi munkát segíthetik majd országszerte.

Összefoglalás

A parlagfű Magyarországon a fertőzött területet tekintve a gyomnövények között az első helyen áll, mintegy 5 millió hektár területen fordul elő, és 700 ezer hektáron erős a fertőzés. A parlagfű leggyakoribb felszaporodási helye a bolygatott talajú elhanyagolt parlagterületek, mint például a nagyberuházások, ipartelepek, utak, lakótelepek, kertek stb. területei. A szántóföldi növények közül elsősorban a kapás kultúrák, a napraforgó, kukoricatáblák, nyár végén pedig a kalászos gabonák tarlói a leginkább fertőzöttek.

Kiemelkedő jelentőségűnek értékelhető, hogy a parlagfű elleni védekezés kormányzati szintű összehangolására tett intézkedésekkel számos sikert értünk el. A sikerek közé tartozik a közmunka programok és a kommunikációs kampány megszervezése, melyek hatására a tulajdonosok, illetve földhasználók jogkövető magatartása megnyilvánult. Az ország egész területén megszervezett akciók nem csak a lakosság körében voltak elfogadottak és népszerűek, de a helyi összefogás jó példaként is szolgáltak.

A hatósági munkát gyorsítja a növényvédelemről szóló törvény 2005. évi módosítása.

B)**A 2005. évi intézkedési terv**

A Tárcaközi Bizottság munkájában 2004. év végén személyi és szervezeti változások következtek be, a népegészségüggyel összefüggő tárcaközi feladatok koordinálását, így a Tárcaközi Bizottság vezetését dr. Kökény Mihály kormány megbízott látja el.

A 2005. évi intézkedési terv a Tárcaközi Bizottság koordinálásával készült el a 2004-es év tapasztalatai felhasználásával. 2004-ben a megyei növény- és talajvédelmi szolgálatok a parlagfűmentesítéssel kapcsolatos feladatokat a központi utasításoknak megfelelően, minden lehetséges erőforrás bevonásával végezték, amely a hatósági munka számszerű adataiban is kifejeződött. A munkavégzés során több jogszabályi előírás módosítása vált szükségessé a hatósági feladatok gyors és zökkenésmentes ellátása érdekében.

2004-ben egyértelműen bebizonyosodott, hogy a hatósági intézkedések száma szorosan függ attól a köztisztviselői létszámtól, amely rendelkezésre áll. A még hatékonyabb ügyintézés érdekében a Tárcaközi Bizottság javasolja az intézkedő hatóságoknál – június 15-szeptember 15. közötti időszakban – a fertőzött területek és tulajdonosok, földhasználók beazonosítását végző kiegészítő személyzet foglalkoztatását, nyugdíjasok vagy egyetemisták alkalmazásával. A hatékonyság növelését szolgálta a GPS eszközök beszerzésére kiírt pályázat is, valamint a 2005-ös költségvetésben működési kiadásként elkülönített összeg megjelenítése, amely biztosítja a földhivatali nyilvántartásokhoz szükséges „on-line” hozzáférés költségfedezetét is. Ez a rendszer érdemi adminisztratív kapacitásnövekedést jelent és jelentősen lerövidíti a földhivatali adatszolgáltatás időigényét, ami esetenként a kívánatosnál lassabb volt.

A Tárcaközi Bizottság folyamatos végrehajtás alatt álló 2005. évi intézkedési tervét, valamint annak részét képező költségtervet a *melléklet* tartalmazza.

A legfontosabb célok a következők:

- a Balaton, továbbá a Tisza-tó környéke 3 éven belül legyen parlagfűmentes,
- a parlagfű pollenkoncentrációja évenként 10-20 %-kal csökkenjen az ország egész területén.

A Tárcaközi Bizottság feladatának tekinti egy 3 éves tárcaközi parlagfű stratégia kidolgozását, melyre azért van szükség, hogy a 126/2003. (XI. 21.) OGY határozattal összhangban ne csak növényvédelmi kérdésként, hanem ezzel párhuzamosan környezetvédelmi, környezeti- és humán-egészségügyi kérdésként foglalkozzon a problémával.

A 2005. évi intézkedési tervben foglalt feladatok időarányos teljesítése folyamatban van.

Az Országgyűlés 2005. május 23-i ülésén elfogadta a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény módosítását, mely jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy 2005. évben a parlagfű elleni védekezéssel összefüggő hatósági eljárások felgyorsuljanak és eredményesebbek legyenek. A törvény módosításával a közérdekű védekezést elrendelő hatóság évente február 28-ig a közérdekű védekezés elrendelésére kiválasztott gazdálkodó szervezetet bízhat meg, a közbeszerzésekről szóló törvény rendelkezései szerint.

A növényvédelemről szóló törvény módosítását követően, azzal összhangban kerülhet sor a növényvédelmi közérdekű védekezés szabályairól szóló 199/2004. (VI. 23.) Korm. rendelet módosítására, mely érinti a földhivatalok és a Földmérési és Távérzékelési Intézet parlagfűmentesítéssel kapcsolatos tevékenységét. (2005. évi intézkedési terv 2. pontja).

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter a 16/2005. (III. 8.) FVM rendelet kiadásával módosította a 4/2004. (I. 13.) FVM rendeletet, mely a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot”, illetve a „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” feltételrendszerének meghatározásáról szól. Ennek alapján lehet az egyszerűsített területalapú támogatásokat igényelni (2005. évi intézkedési terv 5. pontja).

A megyei közhasznú munkaprogramok indításához szükséges forrásoknak a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium részére való átutalása megtörtént. A közhasznú munkaprogramok indítása folyamatos (2005. évi intézkedési terv 7-8. pontja).

A nyilvánosság és a civil szervezetek bevonásával megtörtént az országos mozgalom elindítása. A 2005. június 21-27-ei országos parlagfűmentesítő hét szervezése megkezdődött, illetve folyamatban van, úgyszintén folyamatban vannak a Virágos Magyarországért és a Tiszta Magyarországért Programok keretében az országos parlagfűmentesítési akciók indítása, amelyek kiegészülnek a parlagfű gyűjtéssel és a gyűjtött parlagfűért cserébe virágok, facsemeték és egyéb díszítők átadásával (2005. évi intézkedési terv 10. pontja).

További megoldandó feladat, hogy az állami területek parlagfűmentesítése megtörténjen, ide értve a vonalas létesítmények (MÁV, közutak) mentén történő mentesítéseket is. Ugyanakkor tervezhetően minden tárca ismerje a feladatait a mentesítés vonatkozásában, és a költségvetés tervezési fázisában az általa gondozott állami területek rendezettségét biztosítsa.

A Tárcaközi Bizottság el kívánja érni, hogy minden állami és önkormányzati beruházásnál is figyelemmel kelljen lenni arra, hogy a bolygatott talajú területek parlagfűmentesítése 5 éven keresztül folyamatosan megvalósuljon, ebbe a munkába be kell vonni a Regionális Fejlesztési Tanácsokat.

Minden tulajdonos figyelmét rá kell irányítani arra, hogy a tulajdonában lévő területeket gondozza, a gyommentesítést minden évben folyamatosan végezze el.

A 2005. évben tovább kell folytatni a tavalyi év nagy sikert aratott, hatékony programjait, így a közmunka programokat, az országos akciókat a lakosság, valamint a civil szervezetek mind szélesebb körben történő bevonásával. Működtetni kell az aerobiológiai hálózatot, mert hasznos adatokat szolgáltat az allergiás betegek számára, ugyanakkor mérhető általa a munka eredményessége.

Országos parlagfümentesítési intézkedési terv (2004. év)

Sor-szám	Feladat	Feladat leírása	Felelős	Határidő	Költség-igény (millió Ft)
1.	Növényvédelmi közérdekű védekezések	A parlagfü elleni védekezési kötelezettséget elmulasztó földhasználókkal szemben a növényvédelmi hatóság közérdekű védekezést rendel el, alkalmazza a szankcionálás eszközeit	Külterületen: FVM (megyei növény- és talajvédelmi szolgálatok)	folyamatos	190
			Belterületen: önkormányzatok jegyzői (a pénzügyi műveletek lebonyolítását a Földművelésügyi Kölségvetési Iroda végzi)		150
2.	A műveletlen mezőgazdasági területek parlagfü fertőzöttségének felszámolása	Külterületen a földhivatalok a tartósan parlag területeket feltérképezik, tulajdonosaikat beazonosítják, a művelési kötelezettségüket megszegőkkel szemben alkalmazzák a szankcionálás eszközeit	FVM (földhivatalok)	folyamatos	-
3.	Vonalas infrastrukturális létesítmények parlagfümentesítése	A vonalas infrastrukturális létesítmények fenntartásával összefüggő növényzetkezelési feladatok kapcsán a parlagfü és más allergén gyomnövények irtására	GKM	folyamatos	-
4.	Gyomirtási technológiák felülvizsgálata	A főbb kultúrák (gabonafélék, tarlók, kukorica, napraforgó) parlagfü elleni integrált védekezési technológiáinak értékelése, fejlesztése és eredményeinek közreadása	FVM (Növény és Talajvédelmi Központi Szolgálat)	Első határidő: 2004. május 31.	A Növény- és Talajvédelmi Szolgálat előírt feladataira biztosított forrásból

5.	Közmunkák szervezése	A Kormány 2004. V. 12-i ülésén döntött a parlagfűmentesítési közmunka program indításához szükséges 223 mFt forrás FMM részére történő átcsoportosításáról. Ennek alapján országos közmunka pályázat kiírása parlagfűmentesítésre, közterületek ápolására, a 49/1999 (III. 26.) Korm. rendeletnek megfelelően	FMM Közmunka Tanács	2004. május 15.	223
6.	Közhasznú munkavégzés	Kezdeményezni kell a megyei munkaügyi központokon keresztül a decentralizált keretből megyei közhasznú munkaprogramok indítását, intézkedési tervek kidolgozását a parlagfű irtással összefüggő önkormányzati kezdeményezések támogatására, illetve a megyei szintű koordináció kialakítására	FMM	2004. május 31.	
7.	Önkormányzatok parlagfűmentesítési tevékenységének támogatása	Önkormányzatok számára pályázat meghirdetése a parlagfűmentesítés céljaira	KvVM	2004. május 31.	5. pontban valósul meg
8.	Oktatási intézmények parlagfűmentesítési tevékenységének támogatása	Pályázatok kiírása iskolák számára az elhanyagolt, gazdátlan, parlagfüves területek feltérképezésére, az azok feletti védnökség vállalására, folyamatos gondozására, megfelelő szemléletű oktatási programok tartására. A pályázat az EüM-mel és a KvVM-mel közösen kerül kiírásra.	OM	2004. május 31.	20
9.	Aerobiológiai Hálózat karbantartása, fejlesztése	Az Aerobiológiai Hálózat működtetése, a pollencsapdák felújítása, valamint a hálózat bővítése. A parlagfű pollen szennyezettség előrejelzése az ország különböző földrajzi területein; pollen előrejelzés közzététele a meteorológiai jelentésekhez kapcsolódóan május-szeptember hónapokban. Az	EüM (Országos Tisztiorvosi Hivatal)	2004. december 31.	54

		országgyűlési határozattal összhangban a parlagrafűmentesítés megyei koordinációs feladatainak ellátását az ÁNTSZ megyei intézetein keresztül megyei parlagrafű koordinátorok végzik. Szervezik, koordinálják a helyi programokat, fogadják az állampolgári bejelentéseket			
10.	Parlagrafűmentesítő hét	Parlagrafűmentesítő hét meghirdetése hagyományosan június utolsó hetében (június 21-27. között), mely az egyik utolsó időpont a még nem virágzó parlagrafű elleni védekezésre. Ekkor a leginkább érintett öt tárca – KvVM, EüM, FVM, BM, GKM – a környezetvédelmi miniszter felkérésére közös közleményben forduljon a lakossághoz, környezetük gyommentesítését kérve „Országos Parlagrafűmentesítési Hétvége”	KvVM, FVM BM, EüM, GKM	2004. június 10.	-
11.	Kommunikáció	A parlagrafűvel kapcsolatos tevékenységek tömegtájékoztatásban (nyomtatott, hallgatott és vizuális médiák: napilapok, rádió, TV, megyei és helyi televíziók, rádiócsatornák) való megjelentetése, időszerű, hatékony védekezési információk interneten való közzététele, szakmai szóróanyagok országos szintű terítése	FVM, KvVM, BM EüM (OTH) GKM, OM	folyamatos	
		Intenzív kommunikáció a civil szervezetekkel és szakmai segítségnyújtás. Fórumok szervezése	KvVM	2004. december 31.	

12.	Oktatás	A meglévő kiadványokra alapozva kiadvány összeállítás, műhely a tankönyvkiadók számára, hogy miként jelentessék meg az allergia megelőzését és a nem honos fajok, közöttük a parlagfű ökológiai hatásának, kezelésének kérdését	OM KvVM EüM	2004. május 15.	60 (11-12. pontokhoz)
		Új kiadványok, szakanyagok készítése vagy a meglévők megfelelő példányszámú sokszorosítása	FVM, KvVM, BM EüM, GKM, OM		
		Az inváziós növényekhez kapcsolódó ismeretterjesztő poszter kiadása	KvVM FVM		
13.	Tárcaközi Bizottság	A parlagfűvel kapcsolatos aktuális kérdésekről szakmai előadások kijánlása oktatási intézmények, az oktatást segítő intézmények számára tájékoztatás céljából. Előadókat igény szerint biztosítja az FVM, az EüM és a KvVM.	OM	folyamatos	
		A Parlagfümentesítési Tárcaközi Bizottság feladatainak ellátására „parlagfű titkárság” létrehozása	FVM	2004. május 31.	3
14.	Jogalkotás	A közérdekű védekezés költségeinek megállapításáról és a járvány-elhárítási célkeretből való igényléséről Korm. rendelet-tervezet előkészítése	FVM	2004. május 31.	-

		A jogszabályi környezet felülvizsgálata és a szükségesnek tartott jogszabály módosításokra javaslat készítése	KvVM, FVM, BM EüM, GKM, OM	folyamatos	-
15.	Összefoglaló előterjesztés elkészítése			2004. december 15.	-

A 2004. évi parlagfűmentesítési előirányzat felhasználásának áttekintése

Tevékenység	Tervezett összeg	Felhasznált összeg
Növényvédelmi közérdekű védekezések külterületen	190 000 000	38 300 000
Növényvédelmi közérdekű védekezések belterületen	150 000 000	1 500 000
Közmunkák szervezése	223 000 000	345 500 000
Oktatási intézmények parlagfűmentesítési tevékenységének támogatása	20 000 000	20 000 000
Aerobiológiai Hálózat karbantartása, fejlesztése	54 000 000	94 000 000
Kommunikáció, oktatás	60 000 000	61 500 000
Tárcaközi Bizottság működése	3 000 000	3 000 000
Pályázat		136 200 000
Összesen:	700 000 000	700 000 000

Az önkormányzatok által megvalósított parlagfű elleni intézkedések 2004-ben

M e g y e	Bejelentések kivizsgálása	Hivatalból indított eljárás	Értesítés, felszólítás	Védekezésre kötelező határozat	Hatósági intézkedésre elvégzett gyomirtás	Növény- védelmi bírság	Közérdekű védekezés elrendelése	Közérdekű védekezés végrehajtása
	Mennyisége 2004-ben (db)							
Bács-Kiskun	805	1604	5546	547	899	23	4	3
Győr-Moson- Sopron	737	1011	1603	275	1650	10	32	32
Jász-Nagykun- Szolnok	370	2073	3977	744	942	2	18	35
Fejér	886	2925	3294	399	982	36	21	10
Szabolcs-Szatmár			8475	200		32		
Heves	325	587	2108	124	488	19	46	45
Hajdú-Bihar	686	769	2657	180	642	15	5	6
Baranya	542	567	1516	90	490	12	180	9
Csongrád	613	1350	7151	162	1016	3	7	7
Somogy	671	1816	2962	549	976	126	24	24

Vas	206	580	911	181	140	0	2	2
Pest	4301	7016	11372	1707	4343	174	103	110
Nógrád	170	413	10126	141	319	10	3	
Borsod-Abaúj- Zemplén	459	728	4212	313	492	0	46	69
Tolna	227	196	1908	152	43	53	1	1
Komárom- Esztergom	388	858	3026	222	671	1	22	59
Békés	491	761	2091	346	409	21	39	36
Veszprém	648	637	2706	213	463	29	26	24
Zala	156	714	1309	149	466	0	1	1
Összesen:	12681	24605	76950	6694	15431	566	580	473

A növény- és talajvédelmi szolgálatok által megvalósított parlagfű elleni intézkedések 2004-ben

Hatósági intézkedés jellege	Mennyisége éves szinten göngyölítve
Irat vagy adatkérés társhatóságtól (db)	17215
Bejelentések kivizsgálása (db)	4728
Hivatalból indított eljárás (db)	13142
Ügy áttétel földhivatalhoz (db)	2199
Ügy áttétel önkormányzathoz (db)	448
Értesítés, felszólítás (db)	8544
Értesítés, felszólítás (ha)	23621
Köszemlére tétel (db)	630
Megszűnt ügy, visszajött értesítés a földhivatal téves adatszolgáltatása és kézbesítési okok miatt (db)	1710
Helyszíni szemle, jegyzőkönyv, feljegyzés (db)	14138
Védekezésre kötelező határozat (db)	12943
Védekezésre kötelező határozat területe (ha)	37913
Visszaellenőrzésről jegyzőkönyv, feljegyzés (db)	12079
Hatósági intézkedésre elvégzett gyomirtás (db)	14906
Hatósági intézkedésre elvégzett gyomirtás (ha)	44607
Saját hatáskörben módosított határozat (db)	192
Javaslat támogatás megvonására (db)	7013
Szabálysértési feljelentés (db)	16
Végrehajtási bírság (db)	1
Végrehajtási bírság (Ft)	0
Növényvédelmi bírság (db)	1413
Növényvédelmi bírság (Ft)	63180000
Befolyt növényvédelmi bírság (Ft)	2841439
Közérdekű védekezés elrendelése (db)	243
Közérdekű védekezés végrehajtása (db)	174
Közérdekű védekezés elrendelése (ha)	1336
Közérdekű védekezés végrehajtása (ha)	1168
Közérdekű védekezés felmerült költsége (Ft)	41188112
Befolyt közérdekű védekezés költsége (Ft)	46622
Végrehajtási-, növényvédelmi bírságnak és közérdekű védekezésnek behajtása iránti intézkedés (db)	35

**Állami kezelésű földterületeken történt parlagfű elleni intézkedések száma
2004. évben**

Megye	Eljárás		Hatósági intézkedések		
	eset szám	ha	felszólítás, határozat	növényvédelmi bírság	közérdekű védekezés
Baranya	18	240	18	-	-
Bács- Kiskun	28	174	28	1	1
Békés	96	199	96	4	-
Borsod- Abaúj- Zemplén	17	66	17	-	1
Csongrád	18	215	18	1	4
Fejér	17	16	17	-	-
Győr- Moson- Sopron	34	170	34	2	-
Hajdú-Bihar	26	350	26	-	-
Heves	8	267	8	5	5
Komárom- Esztergom	27	300	27	-	-
Nógrád	28	61	28	13	-
Pest	6	323	6	2	-
Somogy	19	407	19	1	6
Szabolcs- Szatmár- Bereg	3	30	3	-	1
Jász- Nagykun- Szolnok	19	129	19	1	1
Tolna	4	13	4	3	1
Vas	41	183	41	5	17
Veszprém	4	56	4	1	-
Zala	99	300	99	1	2
Összesen:	512	3499	512	46	39

**A parlagfűmentesítés régiós szintjeinek összehasonlítása (2004. november)
közhasznú munka vonatkozásában**

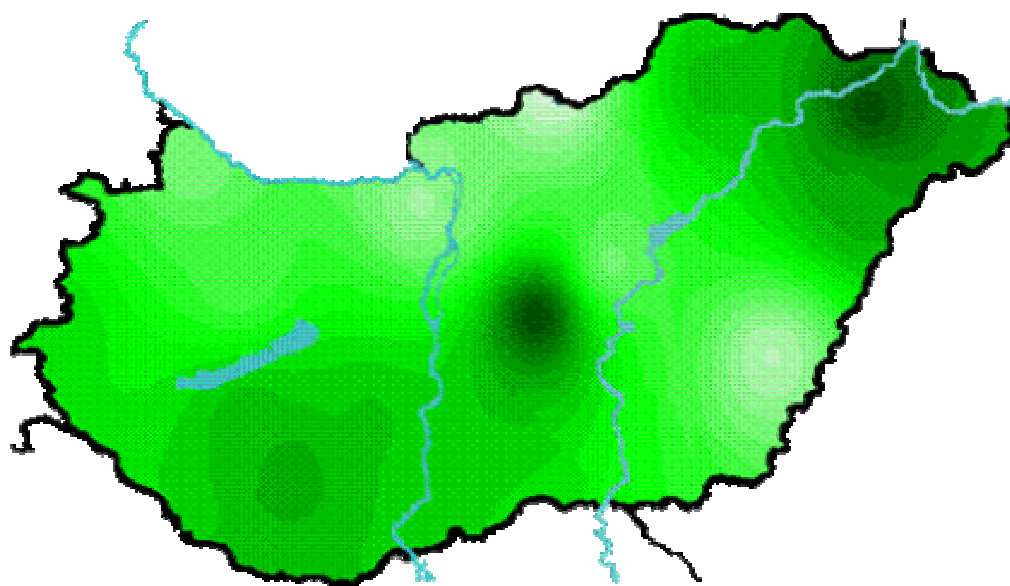
Megye/főváros megnevezése	Közhasznú munkavégzés 2004. évi keret (Millió Ft.)	I-X. havi felhasználás összesen (Millió Ft)	Közhasznú munkával érintett létszám I-X. hónapban (fő)	A 2.-ból parlagfű irtással összefüggő felhasználás (Millió Ft)	A 3. -ból parlagfű irtással érintett létszám (fő)
	1	2	3	4.	5
Bács-Kiskun	442	437	2404	52	288
Csongrád	370	306	1425	60	251
Békés	545	454	3484	65	512
Dél –Alföld összesen	1357	1197	7313	177	1051
Jász-Nagykun- Szolnok	449	372	1645	27	292
Hajdú-Bihar	550	408	2790	24	156
Szabolcs-Szatmár	1218	949	8463	109	1122
Észak-Alföld összesen	2217	1729	12898	160	1570
Nógrád	375	315	1420	114	935
Heves	411	341	1635	7	137
Borsod-Abaúj-Z.	1815	1447	10625	17	235
Észak- Magyarország összesen	2601	2103	13680	138	1307
Tolna	310	310	1163	5	20
Baranya	420	376	1536	112	150
Somogy	515	465	2560	116	640
Dél-Dunántúl összesen	1245	1151	5259	233	810
Veszprém	438	385	1540	34	153
Fejér	369	312	926	53	187
Komárom-Esztergom	275	216	1099	13	80
Közép-Dunántúl összesen	1082	913	3565	100	420
Győr-Moson-Sopron	182	154	833	41	225
Zala megye	205	163	628	70	250
Vas megye	75	59	274	4	19
Nyugat-Dunántúl	462	376	1735	115	494

Pest	644	488	2508	22	843
Főváros	577	518	2771	30	150
Központi régió összesen	1221	1006	5279	52	993
ÖSSZESEN	10185	8475	49729	975	6645

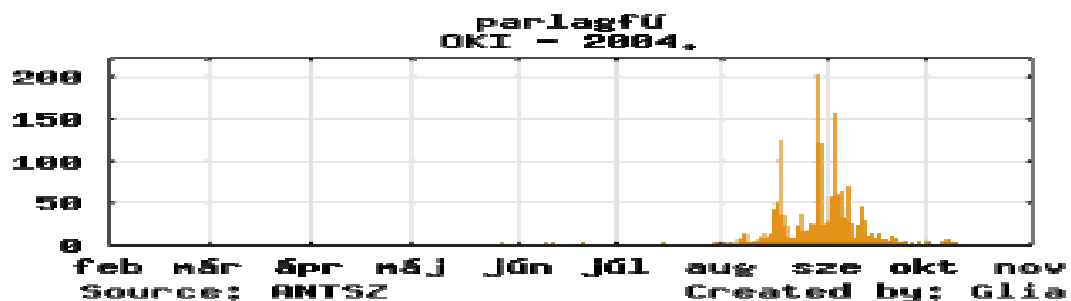
7. számú táblázat

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának mérései

Hazánkban mért parlagfű pollenszennyezettség 2004. év

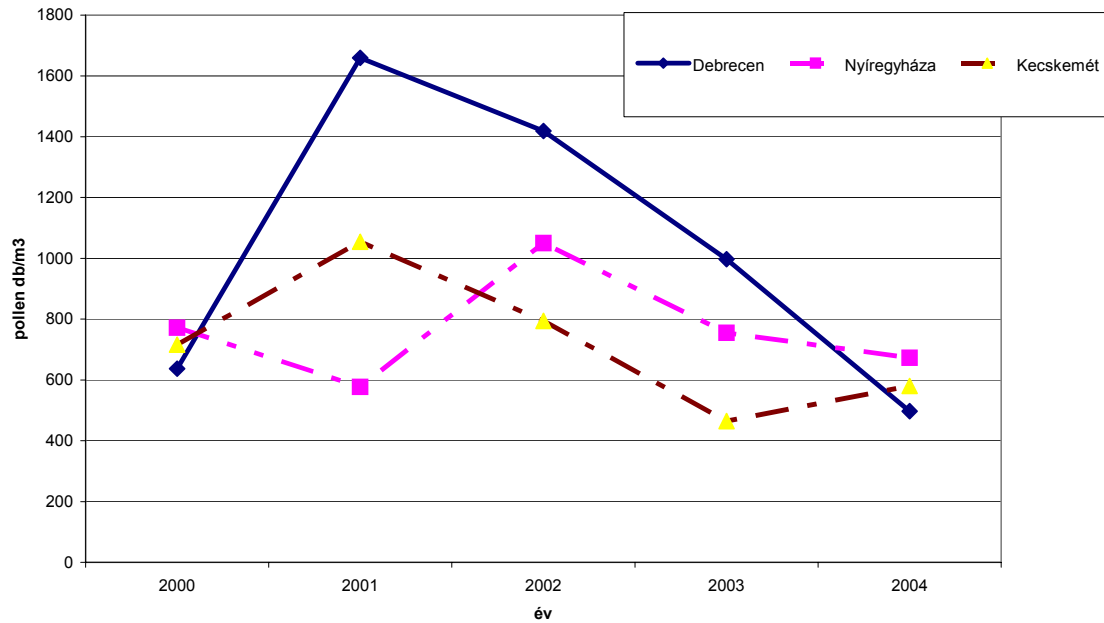
A parlagfű pollenszórás idősíkbán történő ábrázolása

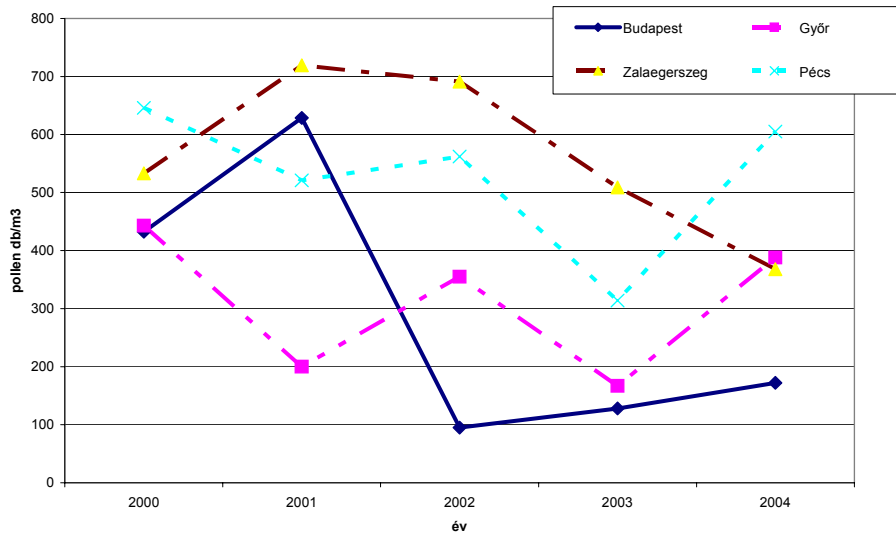
A parlagfű pollenszezon jellemzői 2003-2004-ben

A parlagfű napi maximális pollenkoncentrációjának alakulása 2000-2004 között

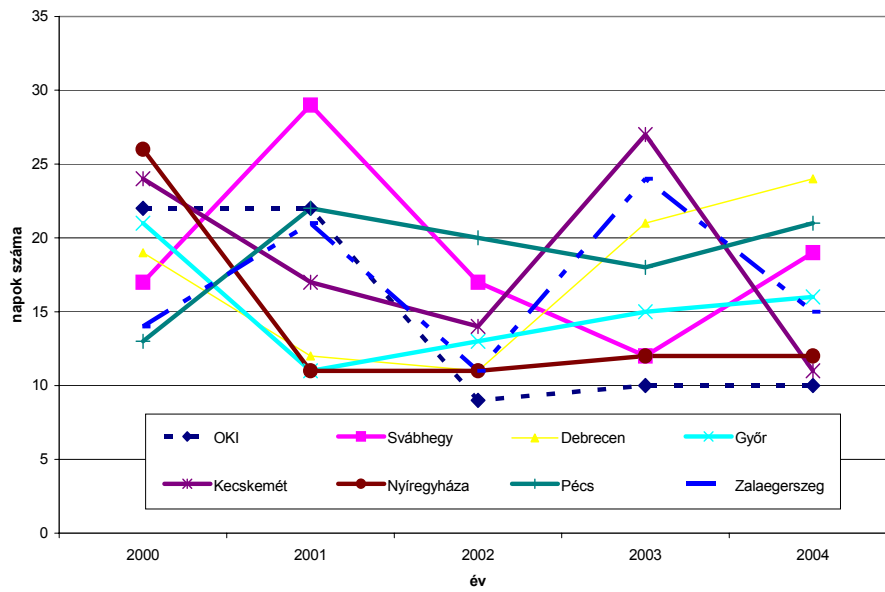
A parlagfű napi maximális pollenszám (db/m³) alakulása 2000-2004

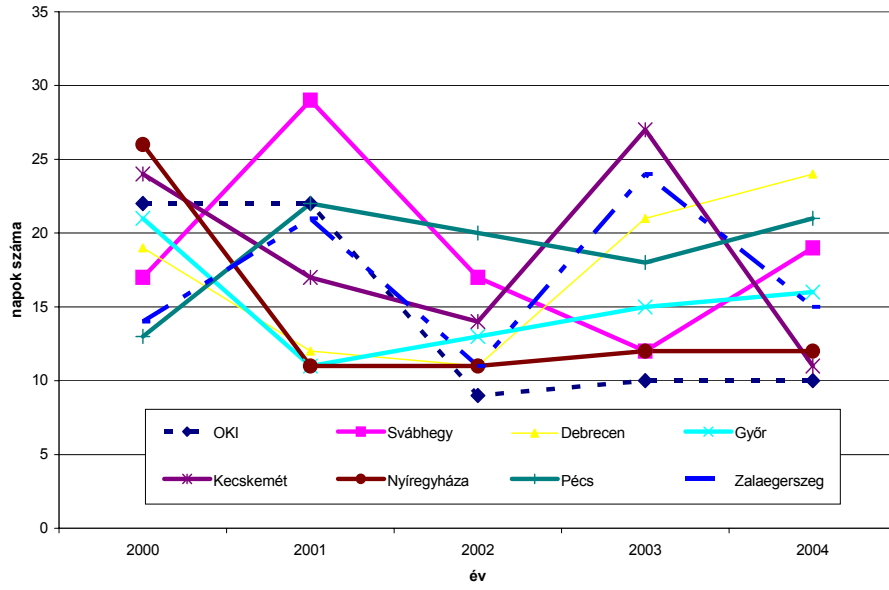
A parlagfű napi maximális pollenszám (db/m³) alakulása 2000-2004

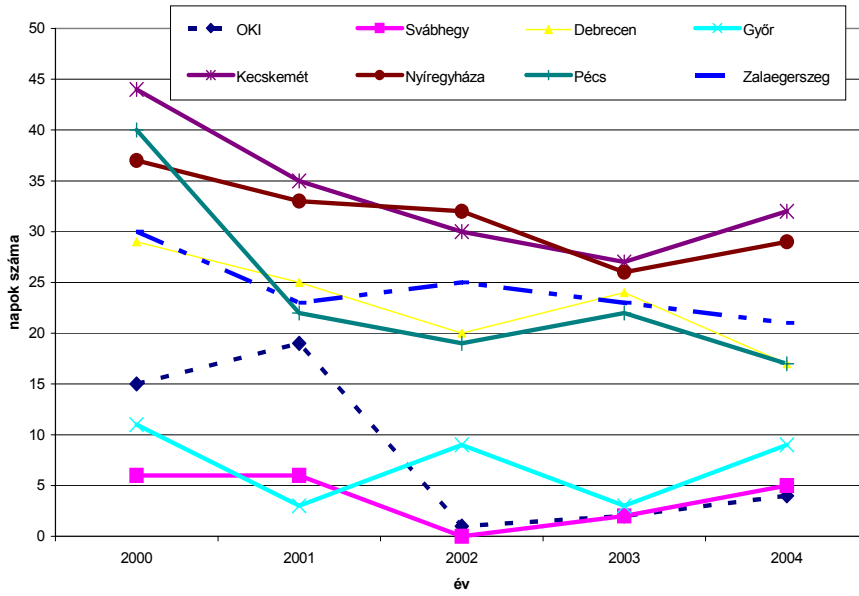
A parlagfű 30-100 pollenszem/m³ feletti koncentrációjú napok száma 2000-2004

A parlagfű 30-100 pollenszem/m³ feletti koncentrációjú napok száma 2000-2004

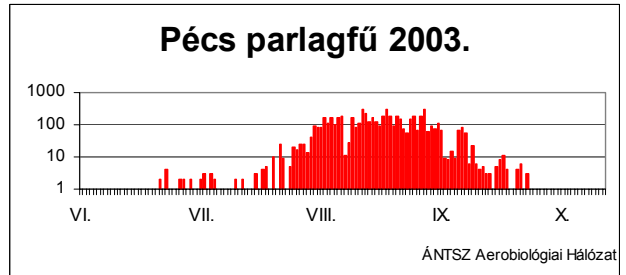
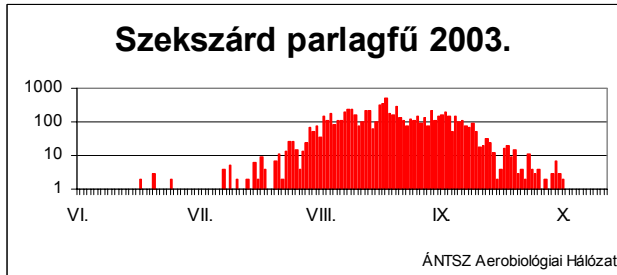
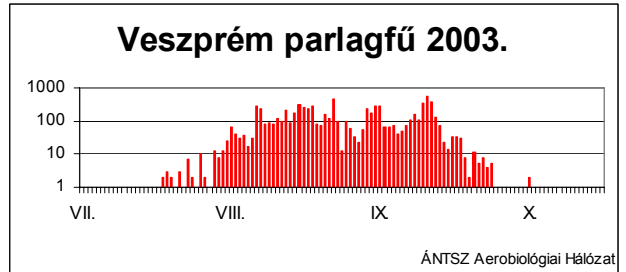
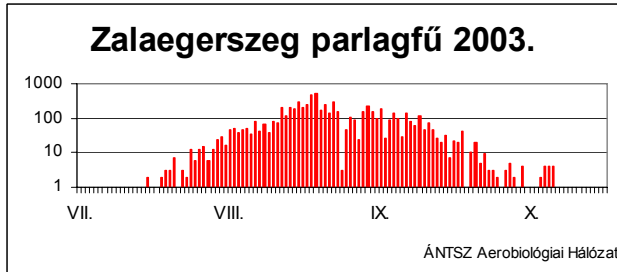
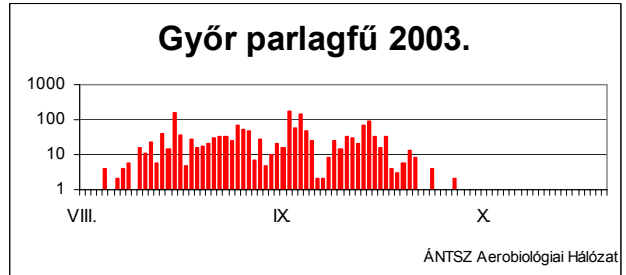
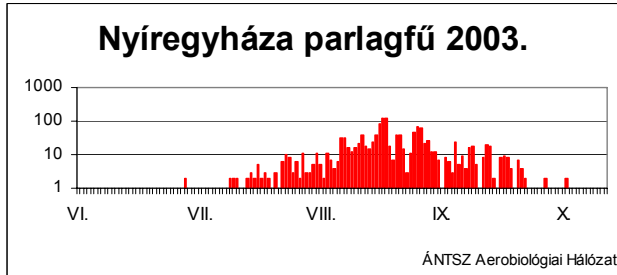
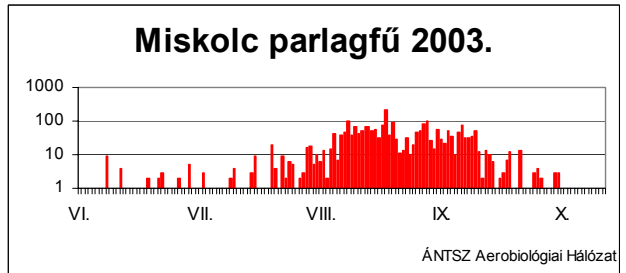
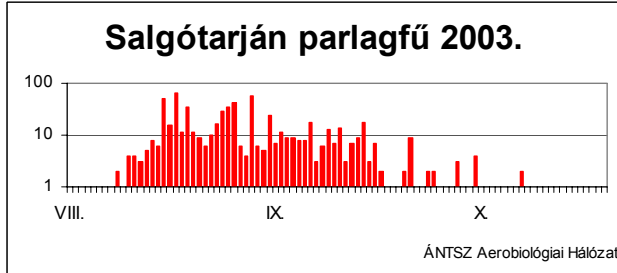
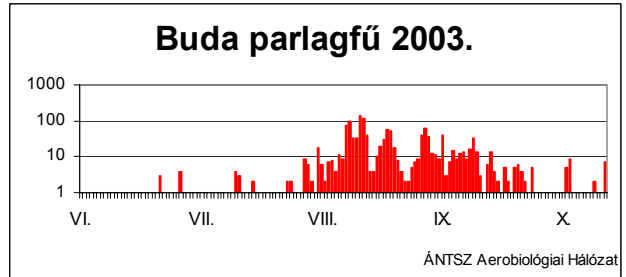
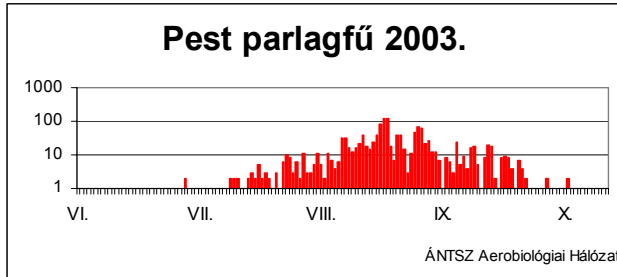

A parlagfű 100 pollenszem/m³ feletti koncentrációjú napok száma 2000-2004

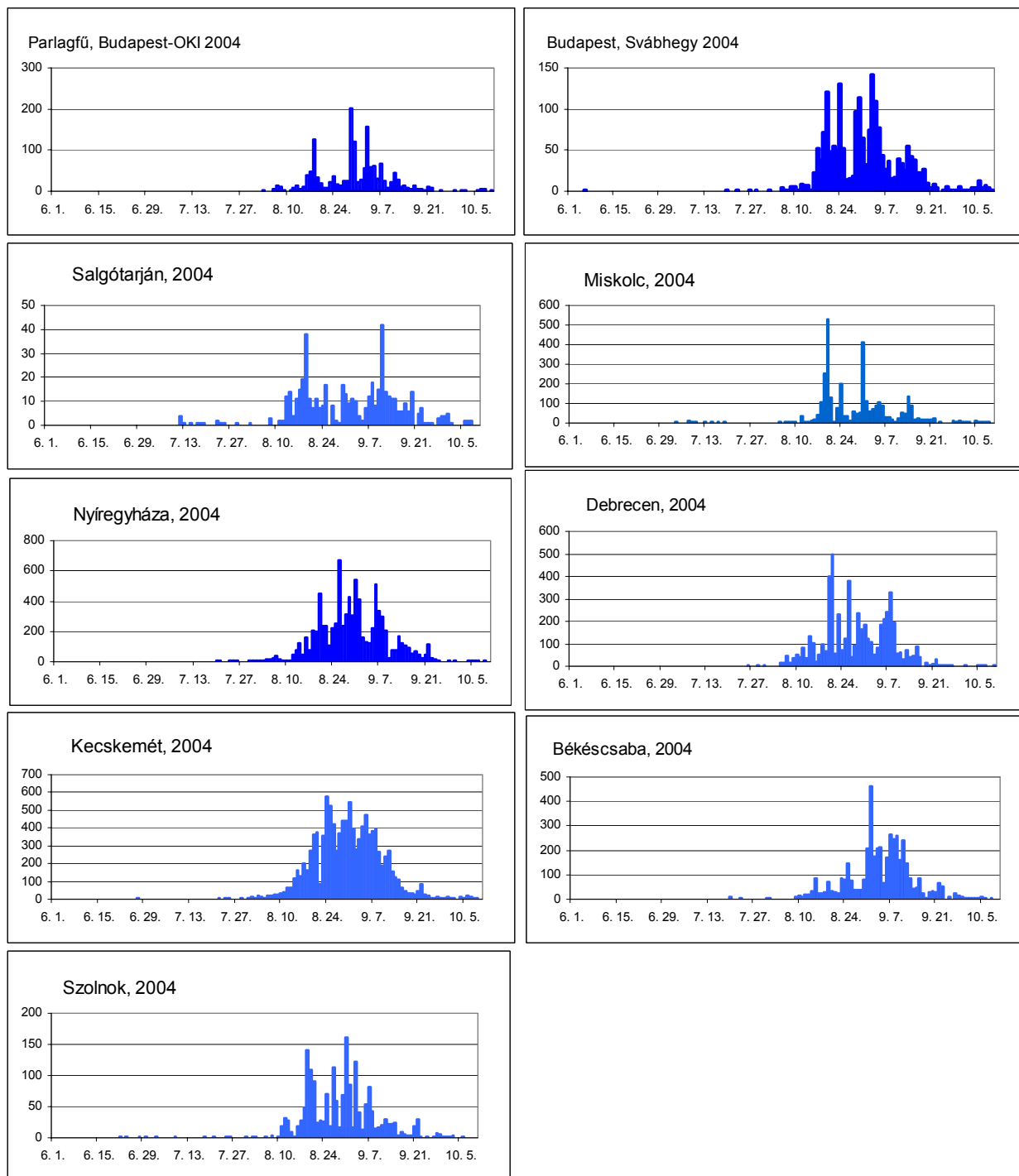

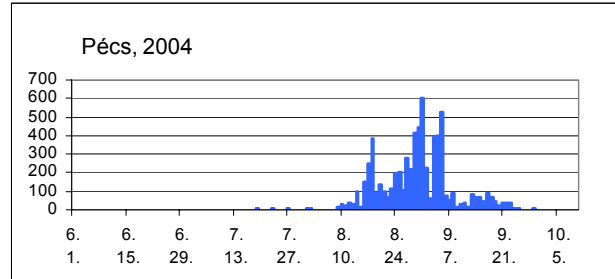
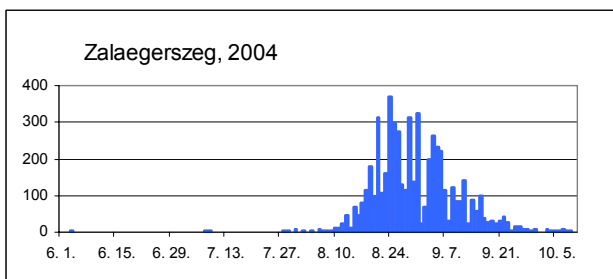
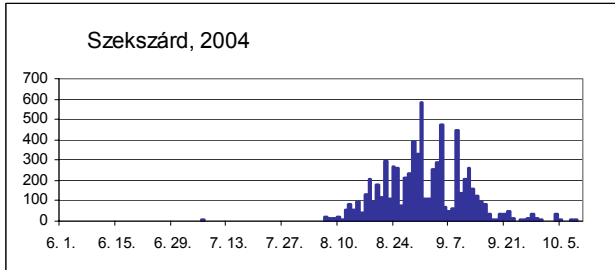
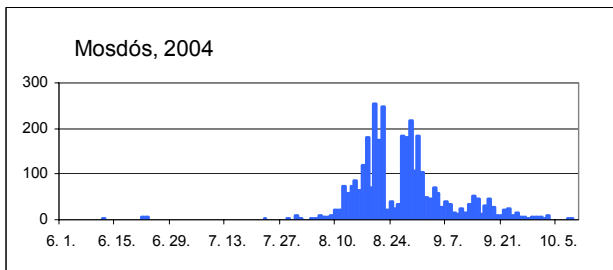
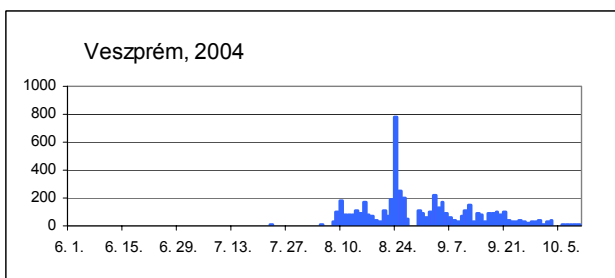
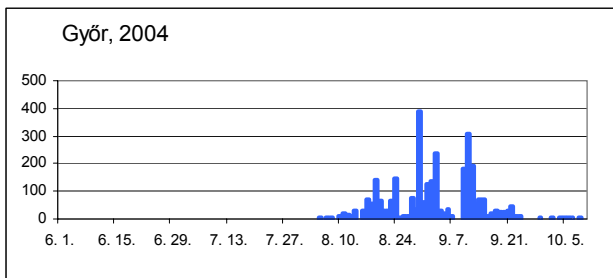

A parlagfű pollen terhelés alakulása a 14 mérőállomás adatai alapján, 2003.

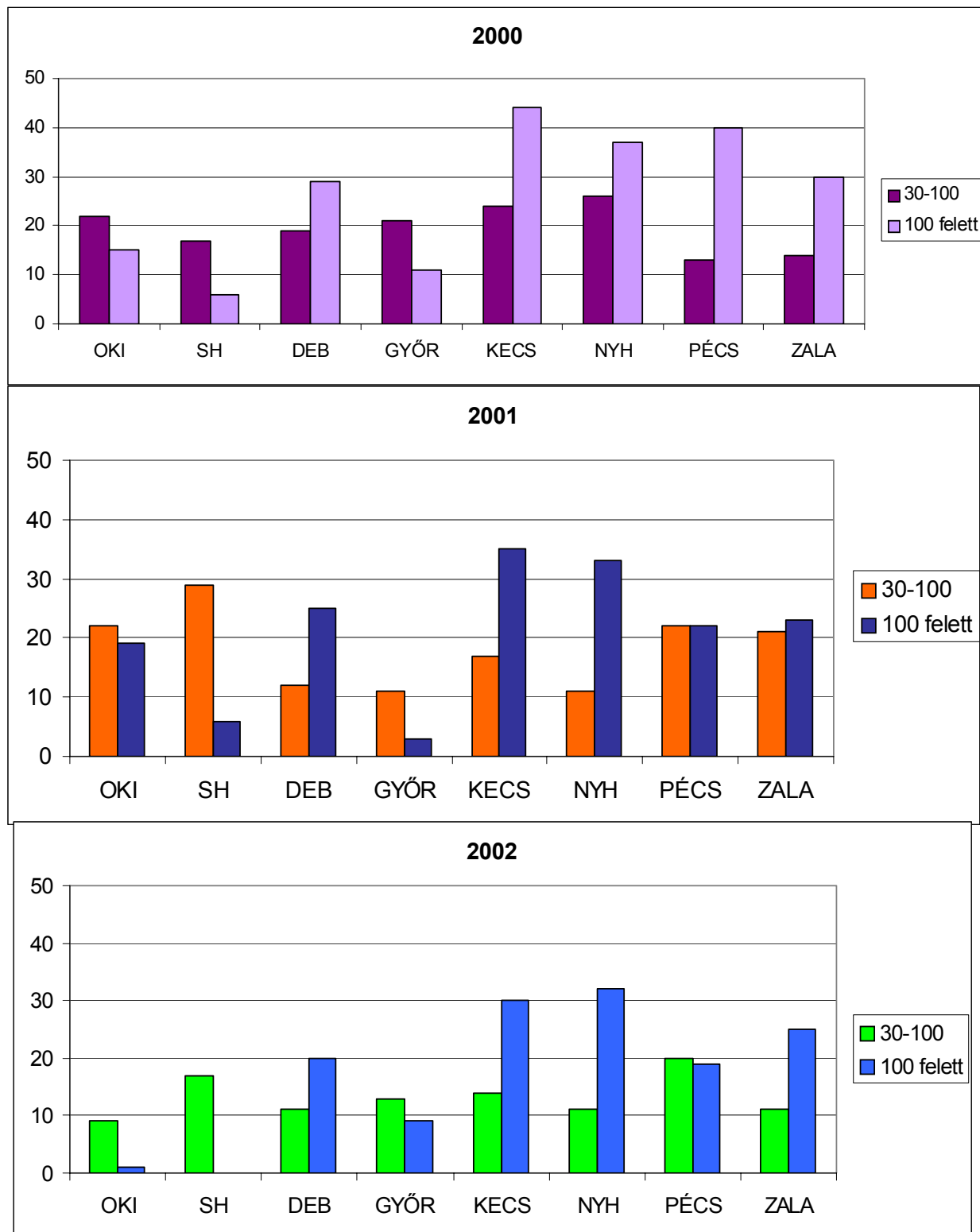

A parlagfű pollen terhelés alakulása a 15 mérőállomás adatai alapján, 2004.

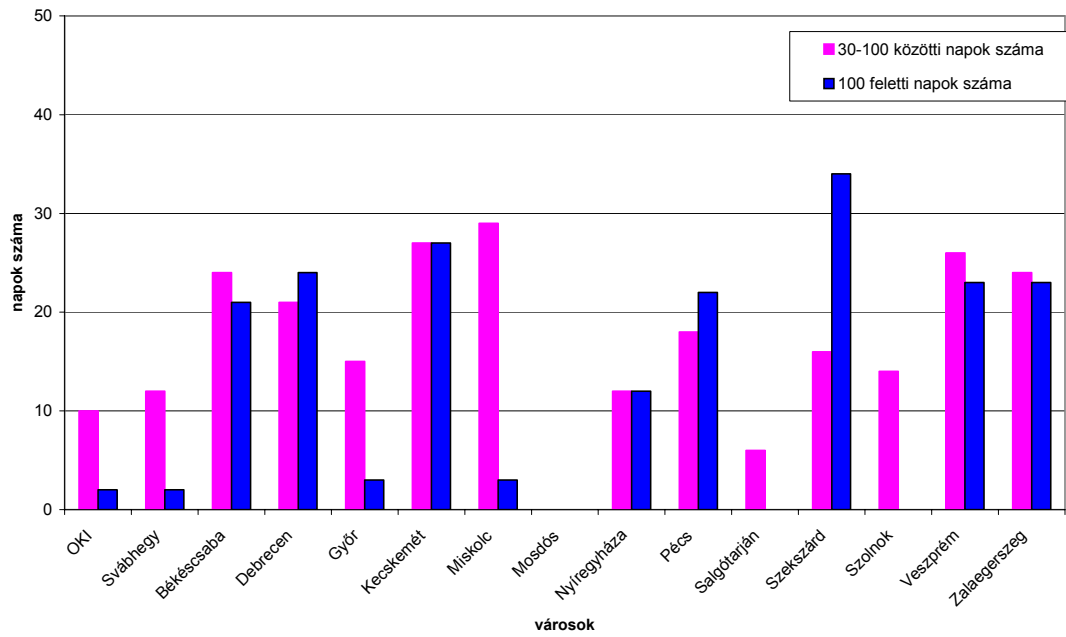

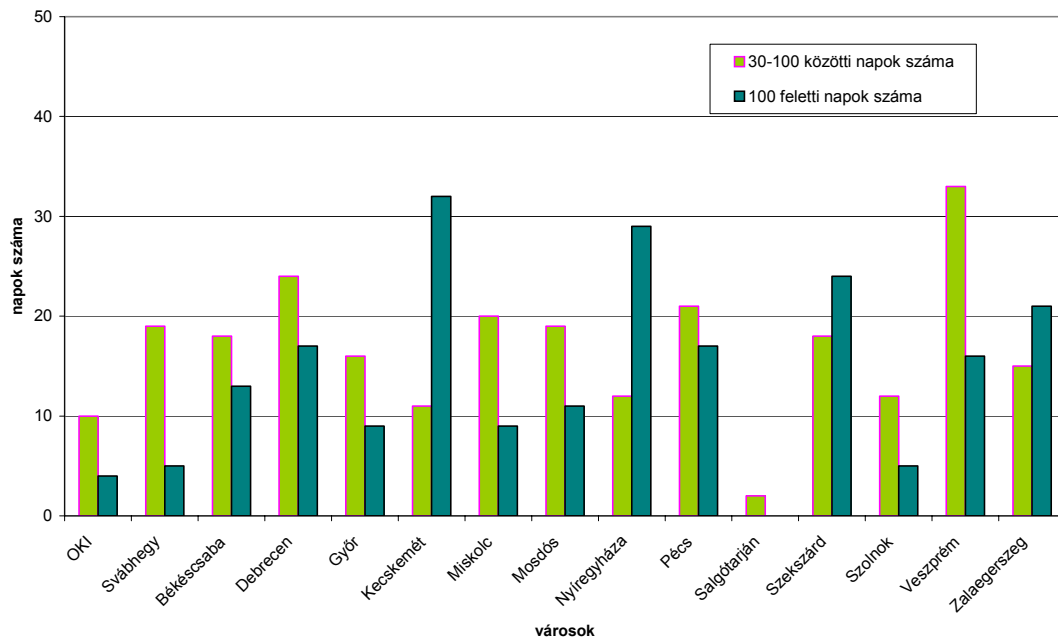
A magas és nagyon magas koncentrációjú napok számának alakulása 2000-2004. között

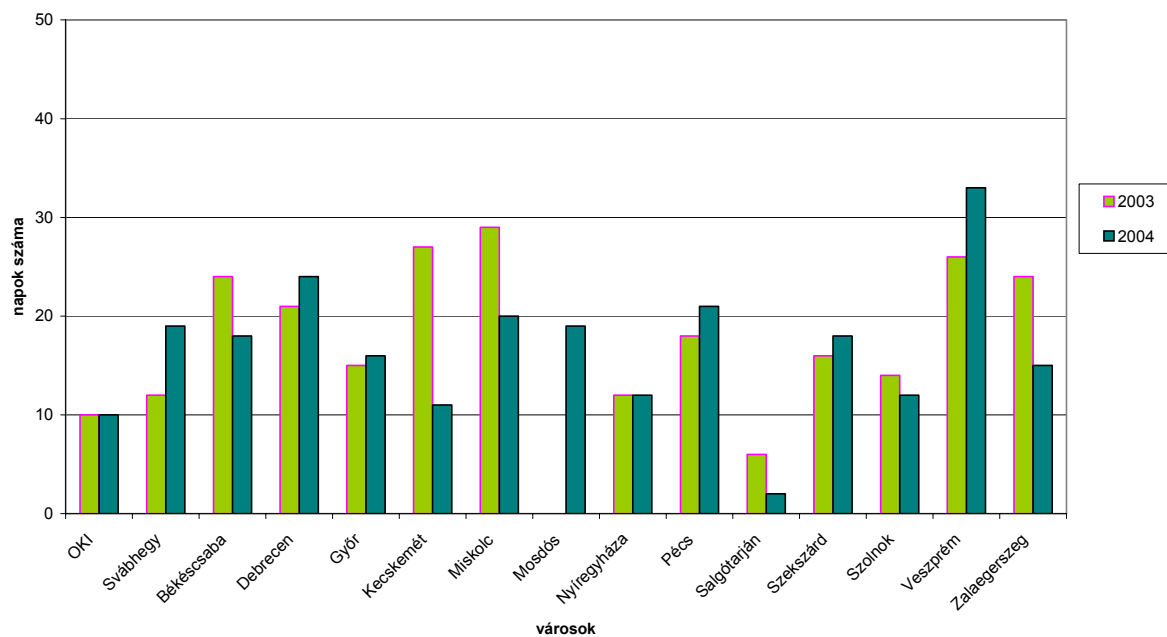
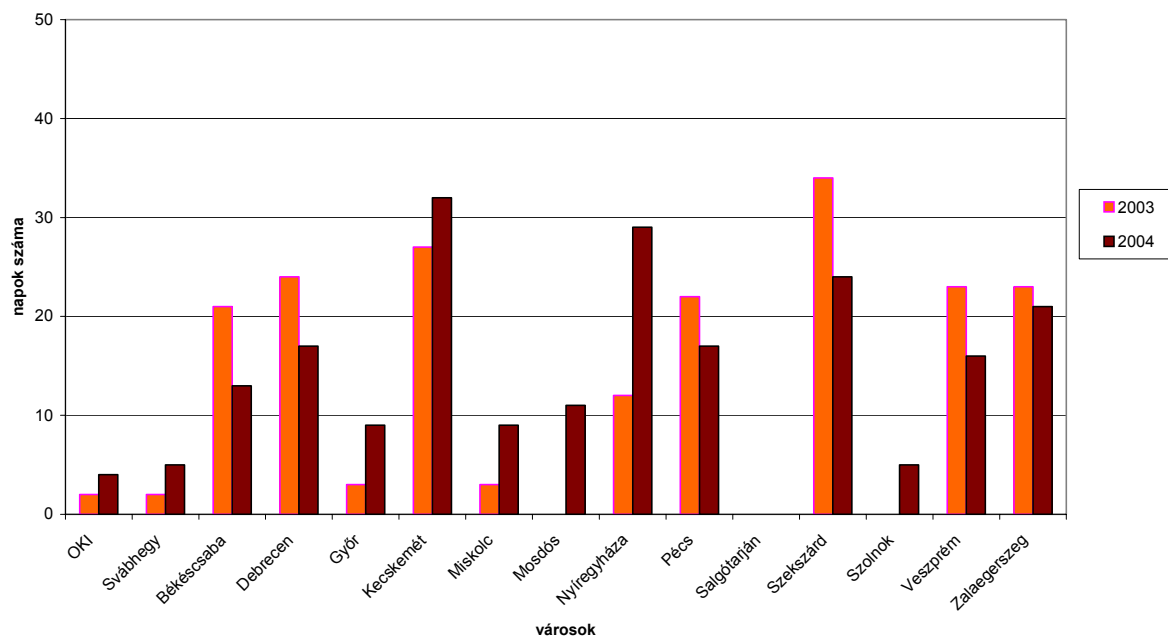

2003

2004

A 30-100 parlagfű pollenszem/m³ közötti napok száma 2003-2004A 100 pollenszem/m³ feletti napok száma 2003-2004

Melléklet

**„A Parlagfűmentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság
2005. évi intézkedési terve**

1) 3 éves tárcaközi parlagfű stratégia kidolgozása

Célja, hogy a 126/2003. (XI. 21.) OGY határozattal összhangban ne csak növényvédelmi kérdésként, hanem ezzel párhuzamosan környezetvédelmi, környezeti- és humán-egészségügyi kérdésként foglalkozzon a problémával.

Célja továbbá, hogy az állami területek parlagfű-mentesítésének végrehajtása érdekében a „Parlagfűmentes Magyarországért” Tárcaközi Bizottság koordinálásával minden tárca ismerje meg időszerű feladatait, a költségvetés tervezésénél biztosítsa a kezelésébe tartozó állami területek rendezettségét.

Minden állami és önkormányzati beruházásnál figyelemmel kell lenni arra, hogy a megbolygatott talajú területek parlagfűmentesítése 5 éven keresztül folyamatosan megvalósuljon, ebbe a munkába be kell vonni a Regionális Fejlesztési Tanácsokat.

Határidő: 2005. július 1.

Felelős: Népegészségügyi Kormány megbízott érintett miniszterek

2) Minden földhasználó figyelmét rá kell irányítani arra, hogy a tulajdonában, használatában lévő területet gondozza, a gyommentesítést minden évben folyamatosan végezze el. Ennek érdekében az előző év tapasztalatai alapján felül kell vizsgálni a növényvédelmi közérdekű védekezés szabályairól szóló 199/2004. (VI. 23.) Korm. rendeletet és mihamarabb kezdeményezni kell a szükséges módosítását.

Határidő: 2005. július 15.

Felelős: FVM

3) A parlagfű elleni védekezési kötelezettséget elmulasztó tulajdonosokkal szemben az illetékes hatóságok lépjenek fel a növényvédelemről szóló törvény 2005. évi módosításában előírt hatósági eljárások figyelembevételével.

Határidő: folyamatos

Felelős: FVM, BM

4) A műveletlen mezőgazdasági területek parlagfű fertőzöttségének felszámolása érdekében a tartósan parlag területek feltérképezése, tulajdonosaik

beazonosítása, a művelési kötelezettségüket megszegőkkel szemben szankciók alkalmazása.

Határidő: 2005. július 31., illetve folyamatos.

Felelős: FVM

- 5) Ki kell dolgozni támogatási ösztönzőket arra, hogy a mezőgazdasági művelésű területek tulajdonosai érdekelték legyenek a gyommentesítés elvégzésében (támogatások megvonása, pályázati lehetőségek beszűkítése a jogkövető magatartást elutasító földhasználókkal szemben).

Határidő: 2005. március 31.

Felelős: FVM

- 6) A vonalas infrastrukturális létesítmények (közút, vasút, autópálya, árvízvédelmi töltés) kezelőinek a felelősségi területükbe tartozó parlagfűvel fertőzött területeken, különösen a települések környezetében, illetve az átkelési szakaszokon, valamint a kiemelt idegenforgalmi körzetekben - lehetőségeik figyelembevételével - évente bővülő parlagfűmentesítést kell végezniük.

Határidő: 2005. július 31.

Felelős: GKM, KvVM

- 7) Közmunka programok indítása a környezet rendezésére és ezzel összefüggésben parlagfűmentesítésre, különös tekintettel a Balaton és a Tisza-tó kiemelt turisztikai övezeteire.

Határidő: 2005. június 1., illetve folyamatos

Felelős: FMM

- 8) Kezdeményezni kell a megyei munkaügyi központokon keresztül a decentralizált keretből megyei közhasznú munkaprogramok indítását.

Határidő: 2005. április 1., illetve folyamatos

Felelős: FMM

- 9) Az Aerobiológiai Hálózat működtetése, pollen előrejelzés közzététele a meteorológiai jelentésekhez kapcsolódóan május-szeptember hónapokban. Az országgyűlési határozattal összhangban a parlagfűmentesítés megyei koordinációs feladatainak ellátását az ÁNTSZ megyei intézetein keresztül megyei parlagfű koordinátorok végzik. Szervezik, koordinálják a helyi programokat, fogadják az állampolgári bejelentéseket.

Határidő: folyamatos

Felelős: ÁNTSZ

- 10) Országos mozgalom indítása a nyilvánosság és a civil szervezetek bevonásával

A parlagfű mentesítő héten kívül, a Virágos Magyarországért Program, továbbá a Tiszta Magyarországért Program keretében országos parlagfűmentesítési akciók indítása, ami kiegészül parlagfű gyűjtéssel és a gyűjtött parlagfűért cserébe virágok, facsometék és egyéb díszítők átadásával.

2005. évtől közzé tételre kerül azon települések neve, ahol jelentősen csökkent a levegő pollenkoncentrációjának mérhető értéke, egyidejűleg a parlagfűvel szennyezett területek nagysága.

Határidő: 2005. november 30.

Felelős: ÁNTSZ, BM, KvVM, FVM

11)Folyamatos, egységes és hatékony kommunikáció külön terv alapján.

Határidő: folyamatos

Felelős: ÁNTSZ

12)Parlagfűmentesítő hét meghirdetése hagyományosan június utolsó hetében (június 21-27. között), mely az egyik utolsó időpont a még nem virágzó parlagfű elleni védekezésre. Ekkor a leginkább érintett öt tárca – KvVM, EÜM, FVM, BM, GKM – közös közleményben forduljon a lakossághoz, környezetük gyommentesítését kérve
„Országos Parlagfűmentesítési Hét 2005. június 21-27”

Határidő: a programok indítására 2005. március 31., illetve folyamatos

Felelős: KvVM, EÜM, BM, FVM, GKM

Költségterv

Feladat	Végrehajtásért felelős	Összeg
Közérdekű védekezés feladatainak ellátása az FVM fejezetében lévő forrásból	FVM	500 millió Ft
Közmunka programok	FMM	400 millió Ft
Parlagfű koordinátorok helyi programjai, web lap működtetése	ÁNTSZ	40 millió Ft
Aerobiológiai hálózat működtetése	ÁNTSZ	5 millió Ft
Kommunikációs Programok, nyeremény játékok	ÁNTSZ	70 millió Ft
Civil szervezetek számára támogatás	KvVM, FVM	40 millió Ft
Tárcaközi Bizottság működése	FVM	5 millió Ft
Parlagfűmentesítő hét eseményei az FVM fejezetében lévő forrásból	KvVM, BM, EÜM, FVM, GKM	20 millió Ft